

[Per Federspiel.]

forum for en fælles europæisk-amerikansk politik efter de retningslinjer, præsident Kennedy lagde op til i sin tale om den gensidige afhængighed. Kan det lykkes under sådanne drøftelser — og der kræves en virkelig politisk vilje til at skabe et nyt grundlag for en europæisk politik — at fastholde den fælles målsætning, kan det lykkes under dette arbejde at fastholde alt, hvad der hidtil er opnået, tror jeg der vil være grundlag for nye politiske fremskridt.

Det er nu engang en politisk naturlov, at intet står stille, det må være enten fremgang eller tilbagegang. Det, vi har oplevet i den sidste måned, er et ejendommeligt tilbageslag, der samtidig har haft den virkning, som vi har set det af de fem landes reaktion, som vi har oplevet det i debatten i Europarådet den 16. og 17. januar, som vi har kunnet se det af debatten den sidste uge i den europæiske parlamentariske forsamling, altså de seks landes forsamling, at bevidstheden om Europas samhörighed har fundet stærkere udtryk end nogen sinde. Denne holdning fra hele det øvrige Europas side, der lykkeligt har undgået en fjendtlig brod mod Frankrig, men som har udtrykt en ærlig kritik og skuffelse, kan ikke i det lange løb undgå at virke henimod nye veje for den helhedsløsning, vi alle ønsker.

For dansk politik må det afgørende hensyn i denne overgangstid — mens de store politiske interesser finder deres nye leje, og det er nødvendigt og uundgåeligt — være at bevare den fulde bevægelsesfrihed over for de nye muligheder for at oprette de skete skader og komme videre ad den europæiske samlings vej.

Jeg vil gerne slutte her. Vi kan i øvrigt fra vor side tage de to redegørelser til efterretning.

Poul Møller: Også jeg vil gerne takke de to ministre for de redegørelser, vi modtog i fredags vedrørende den europæiske stilling og vedrørende Danmarks stilling i forhold til de europæiske problemer efter det ulykkelige sammenbrud i Bruxelles.

Dette sammenbrud kan og må ikke være et sammenbrud af de europæiske samlingsbestræbelser, der har stået på i så mange år. Herom tror jeg at langt, langt det største flertal i det høje ting vil være enig. Igennem

det sidste tiår har vi imidlertid gang på gang set udslag af disse samlingsbestræbelser, som ikke alle var lige vellykkede. Udsvingene har medført tilbageslag, som har truet med at hensætte Europa i en dybere økonomisk splittelse end den, vor gamle verdensdel befandt sig i, før samlingsarbejdet tog fart i 1940'erne og 1950'erne. Sammenbruddet i Bruxelles den 28. januar kan blive et tilbageslag af tilsvarende karakter, ikke mindst på grund af den måde, hvorpå dette tilbageslag fandt sted, den måde, hvorpå forhandlingerne blev afbrudt.

Regeringen og den højtærede statsminister og den højtærede udenrigsminister har ikke ønsket at tage stilling hertil. Det er vistnok det, der kaldes diplomati, når landets øverste ledelse ikke kan se det, som er klart for alle andre. Under et af sine mange pressemøder udtalte statsministeren således, at når lange og indviklede forhandlinger brød sammen, var det vanskeligt at lægge ansvaret på den ene part. Det er altså diplomati.

Men vi, der ikke er diplomater, må alligevel mene, at ansvaret for den europæiske situation, vi nu befinder os i, hviler tungt på Frankrigs præsident. Forhandlingerne er nemlig ikke brudt sammen ved forhandlingsbordet; de er ikke brudt sammen, fordi man ikke kunne komme til forståelse om en række tekniske økonomiske spørgsmål. De er tværtimod brudt sammen, fordi der efterhånden var al mulig udsigt til, at alle modsætningsforhold ville blive løst, og de brød sammen, fordi én mand nægtede at blive ved forhandlingsbordet på et tidspunkt, hvor et heldigt resultat var inden for umiddelbar synsvidde. Det er måske ikke diplomati at sige det, men det er sandheden, og jeg tror også, det bør siges her fra Danmarks side. Det har været, som om Danmark var det eneste land, der ikke kunne sige disse ord, medens alle andre europæiske parlamenter og politikere kunne sige dem. Det både ingenting at skjule for vore franske venner, at den franske holdning har været en dyb skuffelse for alle os, der så hen til en europæisk samling. Tværtimod kan en enstemmig kritik i hele den vestlige verden måske virke stærkere til fornyede samlingsbestræbelser end sandhedens fortielse.

Hvis Frankrig vil et samlet og stærkt Europa, så har det i hvert fald ikke bidraget hertil ved at skubbe Storbritannien og Skan-